

5. Elektronické nakupování

Podnikům v Česku se v oblasti elektronického obchodování dlouhodobě daří. Nejen, že roste podíl podniků, které elektronicky nakupují, zvyšuje se také finanční hodnota nákupů uskutečněných prostřednictvím počítačových sítí. Již mnoho let platí, že podniky při elektronickém nakupování upřednostňují nákup přes webové stránky před nákupy prostřednictvím elektronické výměny dat. Současně ale platí, že hodnota nákupů přes webové stránky je nižší než hodnota nákupů uskutečněných přes EDI. Podobné je to ostatně i v případě elektronických prodejů.

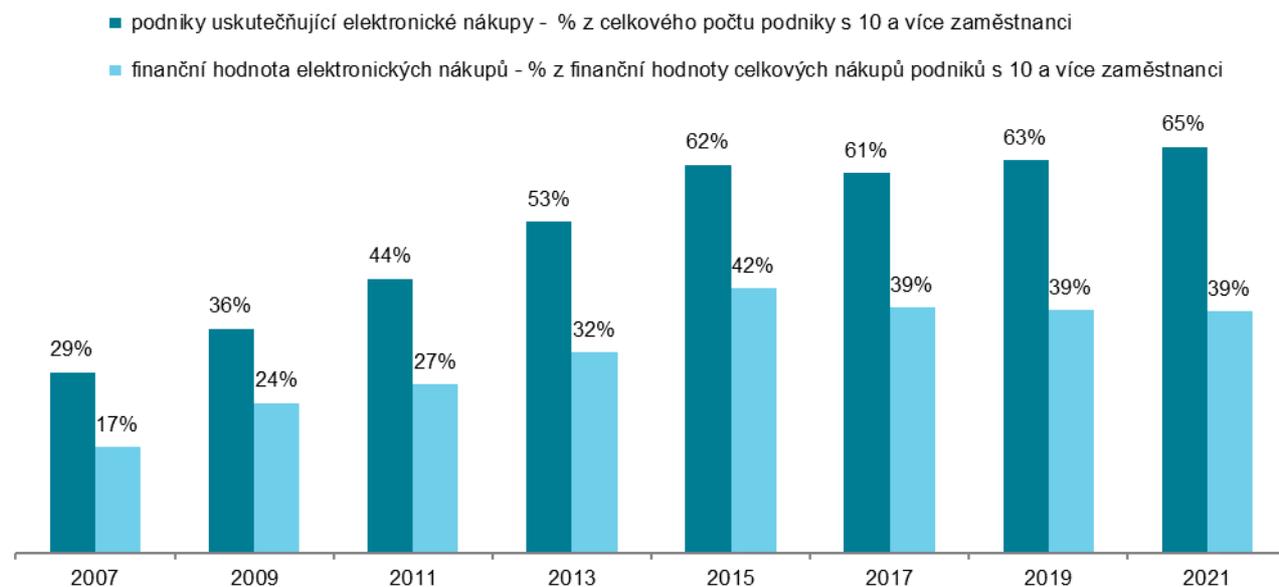
Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2021

Hlavní zjištění

- Podíl podniků s 10 a více zaměstnanci v Česku, které elektronicky nakupují, je tradičně vyšší než podíl podniků elektronicky prodávajících. V roce 2021 uskutečnily v ČR **alespoň jeden elektronický nákup přes internet či jiné počítačové sítě** dvě třetiny podniků, což je 1,5krát více než před deseti lety. Elektronický prodej uskutečnilo ve stejném roce 25 % podniků s deseti a více zaměstnanci v Česku.
- **Elektronické nákupy tvořily za rok 2021 téměř dvě pětiny (39 %) finanční hodnoty všech nákupů firem.** Hranice 40 % byla mírně překročena pouze v letech 2015 a 2016. Zatímco před deseti lety tvořila hodnota nákupů uskutečněných elektronickou cestou 27 % celkových nákupů firem, **v roce 2021 byl tento podíl 1,5krát vyšší.** Elektronické nakupování praktikují spíše **větší podniky.** V roce 2021 nakoupilo přes internet nebo jiné počítačové sítě 83 % velkých podniků, mezi malými firmami bylo takových 63 %.
- Elektronické nákupy jsou **nejvíce uskutečňovány** v odvětvové sekci CZ NACE J **Informační a komunikační činnosti**, kam spadají činnosti v oblasti vydavatelství, filmu, videozáznamů a televizních programů, v oblasti IT a telekomunikační činnosti. V roce 2021 zde elektronicky nakupovalo 87 % firem. Elektronické nakupování uskutečňují také více než tři čtvrtiny **cestovních kanceláří** či podniků zabývajících se **obchodem či opravami motorových vozidel** (v obou odvětvích shodně 78 %) a 72 % firem poskytujících **ubytování**.
- Podniky v Česku dlouhodobě v elektronickém nakupování preferují **webové stránky nebo mobilní aplikace** před **elektronickou výměnou dat**, v roce 2021 nakupovalo přes webové stránky 63 % podniků a prostřednictvím elektronické výměny dat 16 % firem, tedy **čtyřikrát méně**.
- Ačkoli je elektronické nakupování prostřednictvím webových stránek mnohem častější, **intenzita e-nákupů** (tj. podíl finanční hodnoty e-nákupů na finanční hodnotě celkových nákupů firem) uskutečněných pomocí elektronické výměny dat je v porovnání s intenzitou online nákupů uskutečněných přes webové stránky nepatrně vyšší (21,5 % vs. 17 %), což znamená, že **větší finanční částky jsou firmami vynakládány za nákupy uskutečněné prostřednictvím EDI**.
- Typickým příkladem je elektronický průmysl (CZ NACE 26). V tomto odvětví v roce 2021 nakupovalo přes web nebo mobilní aplikace 79 % firem a prostřednictvím EDI 26 % podniků, tedy přibližně třikrát méně podniků. Hodnota elektronických nákupů uskutečněných přes web však v tomto odvětví tvořila 5 % z hodnoty celkových nákupů (nejmenší podíl ze všech odvětví), zatímco nákupy uskutečněné pomocí EDI tvořily 74 % z finanční hodnoty jejich celkových nákupů, což byl nejvyšší podíl ze všech odvětví.
- Elektronický nákup uskutečnily v roce 2021 **prostřednictvím webových stránek** nejčastěji firmy působící v IT oboru (86 %) nebo v telekomunikačních činnostech (85 %). Z průmyslových odvětví je elektronické nakupování přes webové stránky nejvíce využívané firmami v elektronickém průmyslu (79 %).
- **Nejvyšší hodnotu elektronických nákupů uskutečněných přes webové stránky** měly v roce 2021 cestovní agentury a kanceláře (66% podíl na celkových nákupech firem) a firmy působící v odvětví nazvaném Činnosti v oblasti IT (43% podíl na celkových nákupech firem).
- Elektronický nákup **pomocí elektronické výměny dat** uskutečnily v roce 2021 nejčastěji firmy působící **v automobilovém průmyslu** (34 %) nebo v elektronickém průmyslu (26 %). Mimo zpracovatelský průmysl uskutečňovaly nejvíce elektronické nákupy prostřednictvím EDI podniky působící **v odvětví obchod a opravy motorových vozidel** (33 %) nebo v **cestovní agentury a kanceláře** (27 %).
- **Nejvyšší intenzitu e-nákupů** prostřednictvím elektronické výměny dat sledujeme v telekomunikačních činnostech (66 % podíl na celkových nákupech firem) nebo v odvětví **výroba a rozvod energie, plynu, vody, tepla** (50 %) a ze zpracovatelského průmyslu v již zmíněném elektronickém průmyslu (74 % podíl na celkových nákupech firem).

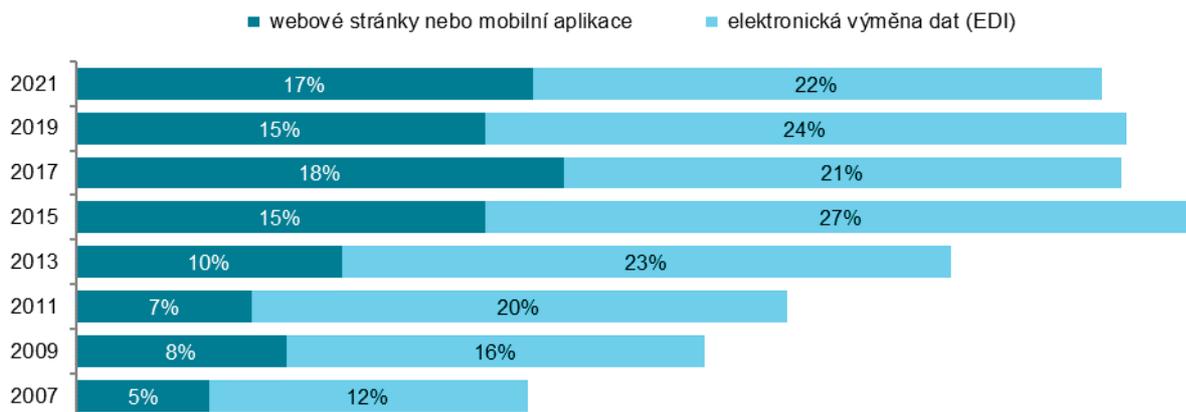
Tab. 5.1: Elektronické nakupování podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR; 2021

	podniky, které uskutečnily alespoň jeden elektronický nákup prostřednictvím počítačových sítí		podle typu použité sítě:				podniky s elektron. nákupy vyššími než 10% jejich celkové hodnoty nákupů
			webové stránky/ mobilní aplikace		elektronická výměna dat		
	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+
Podniky celkem (10+)	65,1	38,7	63,4	17,2	15,6	21,5	39,1
Velikost podniku							
10–49 zaměstnanců	62,9	28,4	61,6	22,0	13,6	6,4	37,6
50–249 zaměstnanců	71,2	23,9	69,3	15,4	18,5	8,5	41,4
250 a více zaměstnanců	82,6	49,4	76,1	16,4	42,9	33,0	60,5
Odvětví (ekonomická činnost)							
Zpracovatelský průmysl	66,7	33,1	65,1	12,6	15,6	20,5	35,7
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	59,6	66,1	57,0	16,3	8,9	49,8	30,3
Stavebnictví	53,0	15,0	51,8	12,4	14,2	2,6	25,1
Obchod a opravy motorových vozidel	77,9	52,6	75,7	27,3	33,2	25,3	61,4
Velkoobchod	67,5	27,7	64,5	18,3	22,3	9,4	38,7
Maloobchod	74,7	63,8	72,1	26,1	24,1	37,7	51,8
Doprava a skladování	55,9	28,2	54,6	18,6	12,5	9,7	35,1
Ubytování	71,9	25,3	71,9	22,3	13,0	3,0	52,3
Stravování a pohostinství	56,2	31,3	55,6	20,5	10,0	10,8	34,3
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	78,1	67,6	78,1	65,6	26,8	2,0	62,8
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	86,4	38,4	83,7	28,7	18,1	9,7	65,8
Telekomunikační činnosti	87,5	77,9	85,1	12,2	17,6	65,6	80,5
Činnosti v oblasti IT	87,3	54,8	86,0	42,7	14,9	12,1	74,0
Činnosti v oblasti nemovitostí	60,3	20,0	60,3	17,6	7,3	2,5	32,8
Profesní, vědecké a technické činnosti	74,9	22,4	73,0	16,9	12,0	5,5	49,1
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	53,7	29,9	52,8	22,8	7,6	7,0	32,2

Graf 5.1: Elektronické nakupování podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR

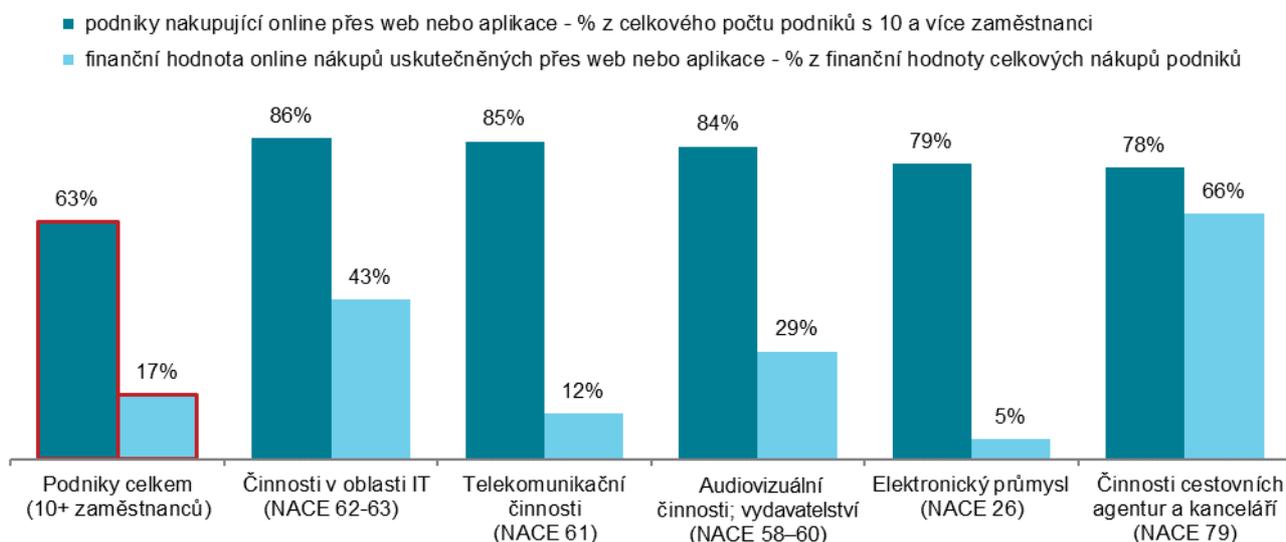
Zdroj: Český statistický úřad 2022

Graf 5.2: Finanční hodnota elektronických nákupů podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR podle způsobu zadání

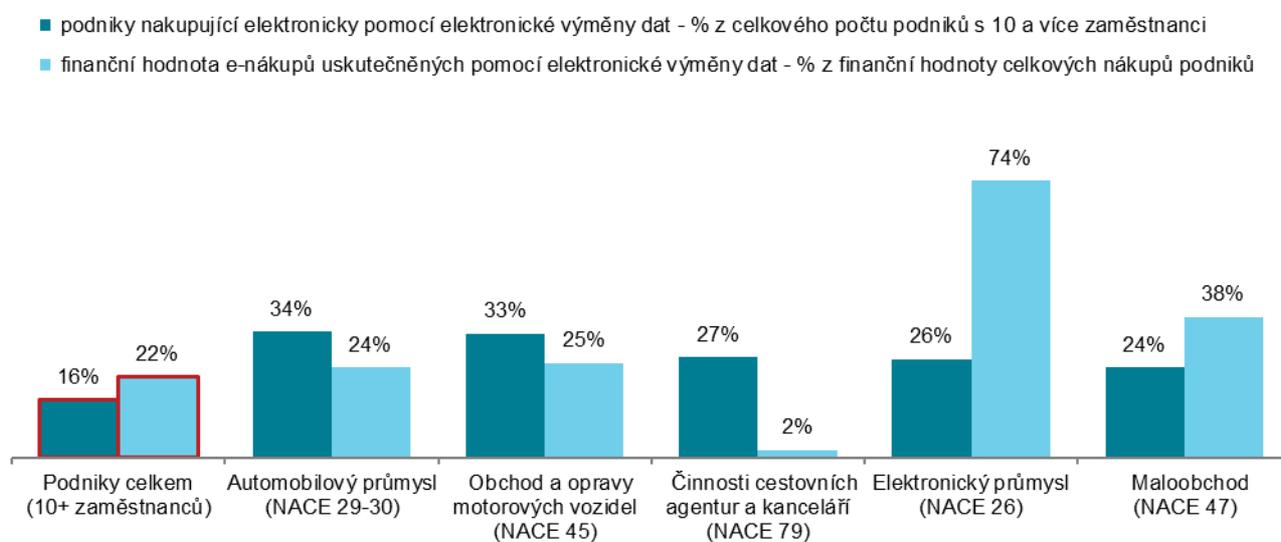

podíl na finanční hodnotě celkových nákupů podniků s 10 a více zaměstnanci v daných letech

Graf 5.3: Elektronické nakupování přes webové stránky nebo mobilní aplikace – top 5 odvětví; 2021

Graf 5.4: Elektronické nakupování pomocí elektronické výměny dat – top 5 odvětví; 2021

Zdroj: Český statistický úřad 2022